

Beskrivning av näringslivet i Söderköpings kommun 2010–2022

1.	Inledning.....	3
1.1.	Avgränsningar	3
1.2.	Datakällor	3
1.3.	Förklaringar av begrepp	5
1.4.	Rapportens disposition	6
2.	Tema 1. Företagande och näringsliv	6
3.	Tema 2. Utveckling i branscher	9
4.	Tema 3. Arbetsmarknad och sysselsättning	12
5.	Tema 4. Företagsklimat	15
6.	Sammanfattande analys.....	16

1. Inledning

På uppdrag av Region Östergötland har WSP tagit fram en rapportserie med fokus på näringslivets utveckling i Östergötlands län. Varje kommun, samt länet i sin helhet, presenteras i en enskild rapport med fokus på den specifika kommunen. Följande rapport redovisar näringslivets utveckling i Söderköpings kommun från 2010 och framåt.

Rapporterna som tas fram inom ramen för uppdraget har till huvudsakligt syfte att ge en väl underbyggd och faktabaserad bild av tillståndet i det regionala näringslivet. Tyngdpunkten för rapporterna ligger därmed på det beskrivande, snarare än det analytiska. Givet detta har vi valt att – i dialog med uppdragsgivaren – inte låta rapporten rymma analyser eller slutsatser utan främst redovisa data och statistik. Ambitionen är att rapporten, och de tillhörande interaktiva dataunderlagen, ska kunna fungera som ett bra avstamp för diskussion och fördjupade analyser kring specifika områden. Vid WSP har Pär Lindquist, Jonas Börjesson och Manne Ölfvingsson ansvarat för rapporten.

1.1. Avgränsningar

Den valda strukturen med fem block samt de variabler som ingår har tagits fram i nära dialog med Region Östergötlands projektgrupp. Urvalet har utgått från en tanke om att spegla olika perspektiv av länets näringsliv samt ge en översiktlig bild av länets utveckling de senaste 10 åren. En bärande tanke för strukturen – samt för den digitala diagramportal som tagits fram – är att den ska kunna uppdateras löpande i takt med att statistiken uppdateras. För att möjliggöra detta har urvalet av data gjorts utifrån tre principer:

- De valda indikatorerna ska bygga på statistik från offentliga datakällor, som uppdateras regelbundet.
- Införskaffandet av statistiken ska vara förenat med en låg kostnad.
- Datakällor och beräkningsmetoder ska vara transparenta och tydligt beskrivna. Region Östergötland ska själva kunna uppdatera rapporterna.

Ovanstående har inte inneburit några avgörande begränsningar men bör finnas med i läsningen och tolkningen av rapporten.

1.2. Datakällor

Den statistik som använts har hämtats från offentliga datakällor. I första hand från Statistiska Centralbyrån (SCB) med vissa kompletteringar från Myndigheten för Tillväxtanalys, Tillväxtverket samt Bolagsverket. Tabellen nedan summerar de indikatorer som ingår, datakälla samt aktualitet.

Tabell 1. Datakällor

Variabel	Datakälla	Tidsperiod
Operativa företagsledare	Tillväxtverket	2010–2020
Antal företag efter företagsform	Bolagsverket	2010–2022
Antal varuexporterande företag	Tillväxtverket	2010–2021
BRP	SCB via Raps-RIS	2010–2020
Dagbefolkning	SCB via Raps-RIS	2010–2021
Försäljningsindex	Handeln i Sverige Handelsfakta)	2010–2021
Förvärvsarbetande nattbefolkning	SCB via Raps-RIS	2010–2021
Förvärvsgrad	SCB via Raps-RIS	2010–2021
Lönesumma	SCB via Raps-RIS	2011–2021
Nettoomsättning	Företagens ekonomi (SCB)	2010–2021
Nystartade företag	Tillväxtverket	2010–2021
Sysselsatta efter bransch	SCB via Raps-RIS	2010–2021
Sysselsatta efter sektor	SCB via Raps-RIS	2010–2021
Tjänsteexport	Tillväxtverket	2016–2021
Varuexport	Tillväxtverket	2016–2021
Vinstmarginal	Företagens ekonomi (SCB)	2010–2021
Öppet arbetslösa 6 eller 12 månader	Arbetsförmedlingen	2012–2022

1.3. Förklaringar av begrepp

BRP - Bruttoregionalprodukten, BRP, är den regionala motsvarigheten till BNP mätt från produktionssidan, det vill säga värdet av all produktion av varor och tjänster i en region. Alla regioners BRP summerar upp till BNP. BRP mäts alltid i löpande priser.

Sysselsättning - Sysselsättning är det statistiska begreppet för antalet människor i arbete. I denna rapport baseras sysselsättningen på Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) enligt SCB. Från 2019 har metodiken för att sammanställa sysselsättningen förändrats. De månatliga arbetsgivardeklarationerna på individnivå (AGI) har ersatt de årliga kontrolluppgifterna (KU) och förvärvsarbetande klassificeras numera efter utbetald lön i november.

Förvärvsarbetande dagbefolkning - Utgörs av de sysselsatta som har sin arbetsplats/anställning i regionen.

Förvärvsarbetande nattbefolkning - Utgörs av samtliga bosatta i en region som är sysselsatta oavsett var deras arbetsplats/anställning är lokaliserad.

Förvärvsgrad - Den andelen av befolkningen i arbetsför ålder (i denna rapport 20-64 år) som är förvärvsarbetande.

Lönesumma - Lönesumman utgör summan av bruttolöner som betalats till arbetstagaren utan anställningsoptioner.

Företagskonkurser- Statistiken täcker företagskonkurser, det vill säga konkurs av ett bolag i någon form, inklusive enskilda näringsidkare. Om antalet konkurser är färre än 3 redovisas inte statistiken på grund av statistiksekretess.

Utländska företag -Ett företag/arbetsställe definieras som utländskt om mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av utländska ägare. Det gör även företag/arbetsställen som tillhör en koncern i Sverige vars koncernmoder inte är svensk. Är företaget/arbetsstället ägt i flera led är det den yttersta ägaren, det vill säga det moderbolag som i sin tur inte svenskt.

Indexering - För ett antal av variablerna har vi indexerat värden för att tydliggöra förändringen över tid. År 2010 har då satts som basår, med värde 100.

1.4. Rapportens disposition

Beskrivningen av näringslivet görs utifrån fem temaområden kring vilka även rapporten är strukturerad. Dessa är:

- Tema 1. Företagande och näringsliv.
- Tema 2. Utveckling inom branscher och styrkeområden.
- Tema 3. Arbetsmarknad och sysselsättning.
- Tema 4. Näringslivsklimat.

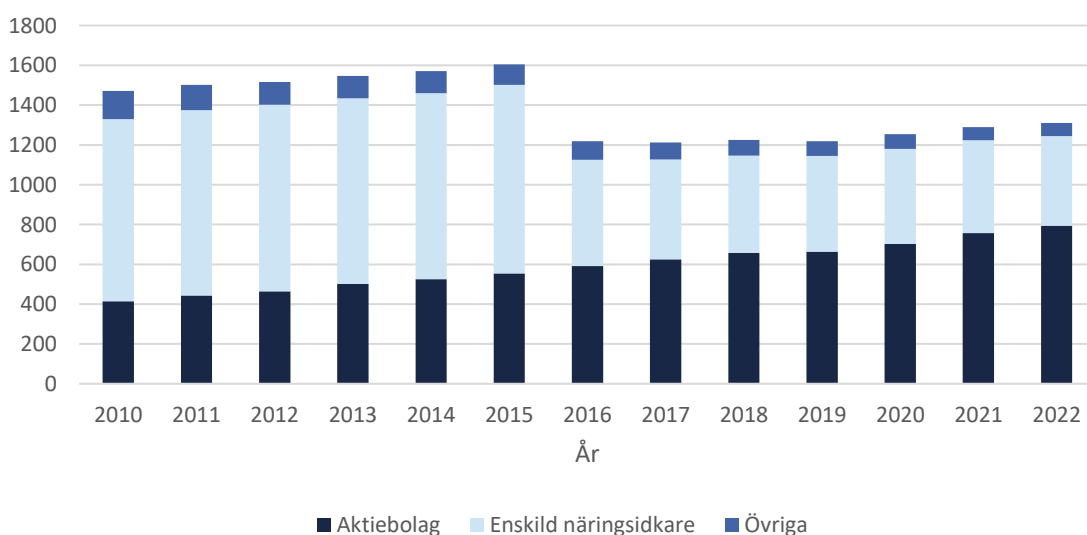
Rapporten avslutas med en kort sammanfattning.

2. Tema 1. Företagande och näringsliv

Antalet företag (samtliga företagsformer) uppgick år 2022 till 1 311 i Söderköpings kommun. Framtill år 2015 utgjorde enskilda företag merparten av företagstocken. Från 2016 och framåt skedde en omläggning av statistiken där ett större antal företag bedömdes inaktiva, därefter utgör aktiebolag den vanligaste företagsformen.

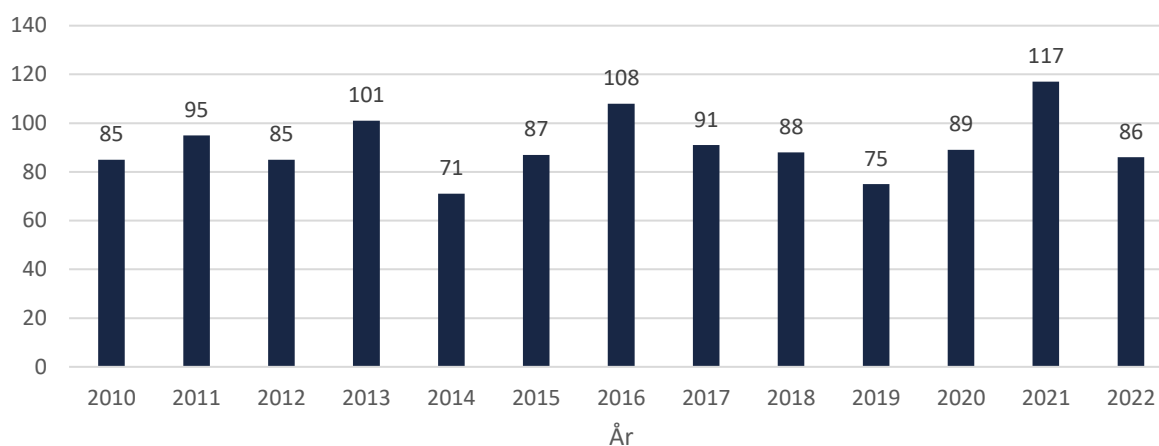
Antalet aktiebolag har sedan år 2016 ökat med nära 200 samtidigt har antalet enskilda firmor och övriga företagsformer minskat med drygt 500, en minskning på ungefär 50 procent.

Diagram 1. Antal företag efter företagsform 2010–2022. **Källa:** Bolagsverket

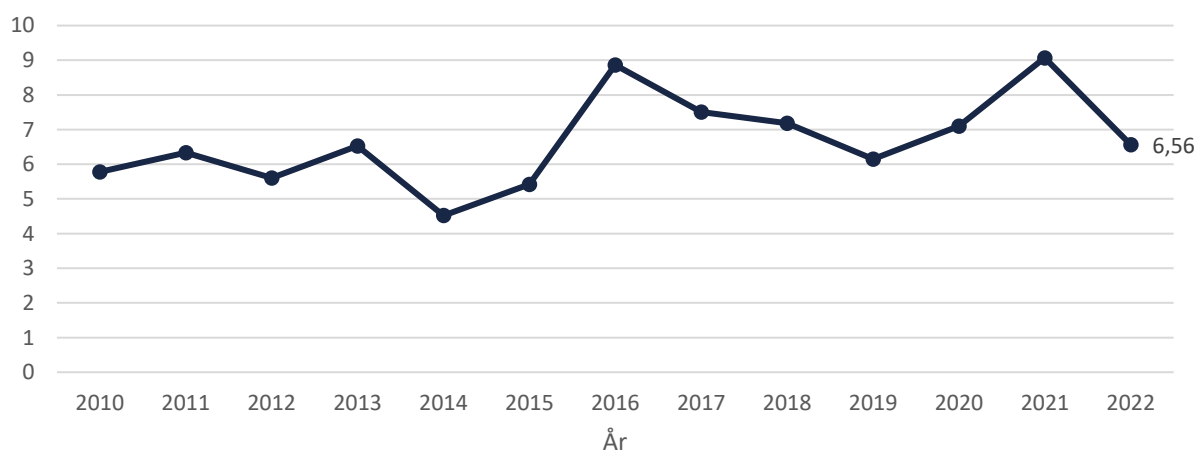
Antalet nystartade företag per år varierar mellan 71 (år 2014) som lägst och 117 (år 2021) som högst. Under år 2022 startades 86 företag i kommunen.

Diagram 2. Antal nystartade företag 2010–2022. **Källa:** Tillväxtanalys

Ställs antalet nystartade företag i relation till antal befintliga företag har antalet nystartade företag per 100-befintliga företag utvecklats enligt nedanstående. Givet omläggningen i statistiken som beskrivs bör jämförelse mellan perioden före 2016 respektive efter göras med försiktighet.

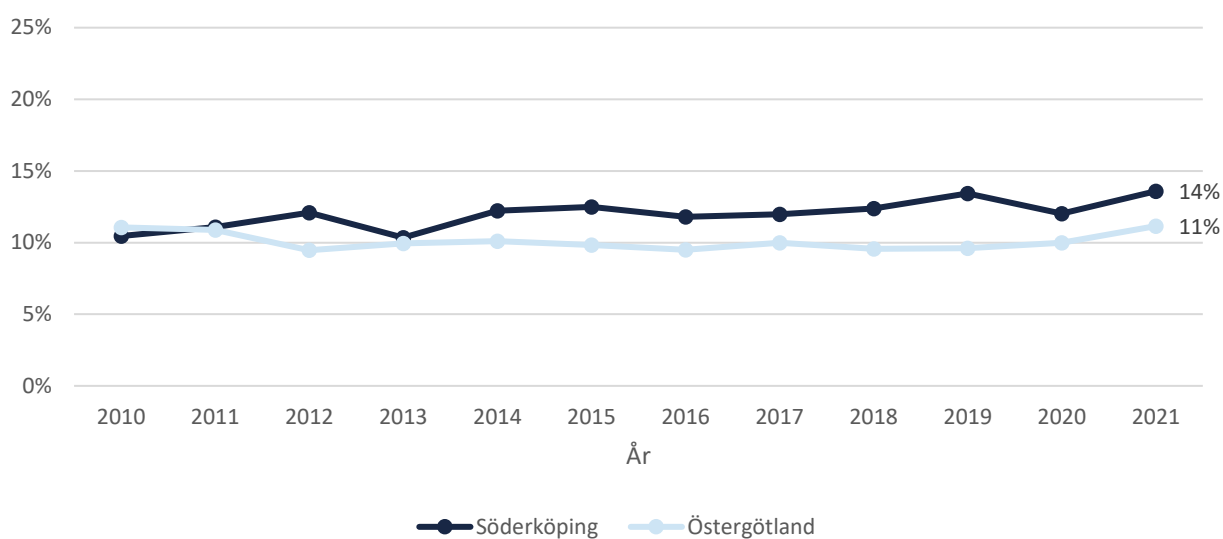
Diagram 3. Antalet nystartade företag per 100 befintliga företag. **Källa:** Tillväxtanalys

Från 2016 fram till och med år 2019 uppvisar kommunen en minskande trend. Från 2019 till 2021 vände trenden och pekade uppåt för att sedan återgå till en minskning år 2022.

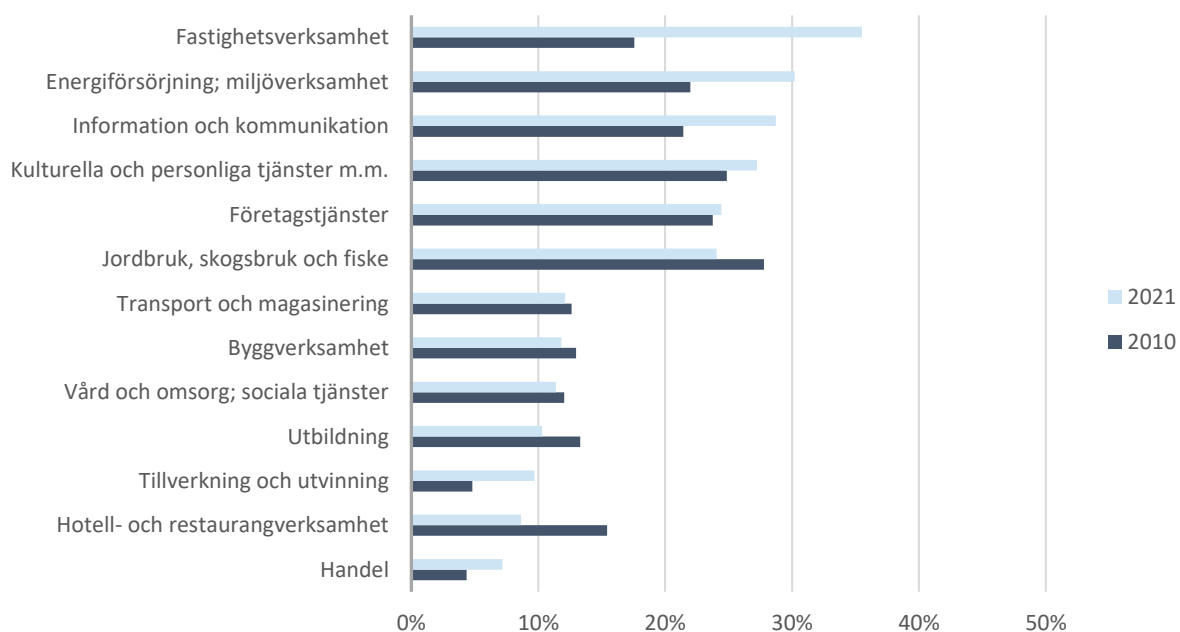
Diagrammet nedan visar den samlade vinstmarginalen för näringslivet i länet. Sedan år 2010 har vinstens andel av omsättningen ökad med drygt fyra procentenheter i kommunen. År 2021 uppgick vinstmarginalen till 14 procent, vilket är ungefär tre procentenheter högre än länets totala.

Diagram 4. Samlad vinstmarginal i näringslivet (%). **Källa:** SCB

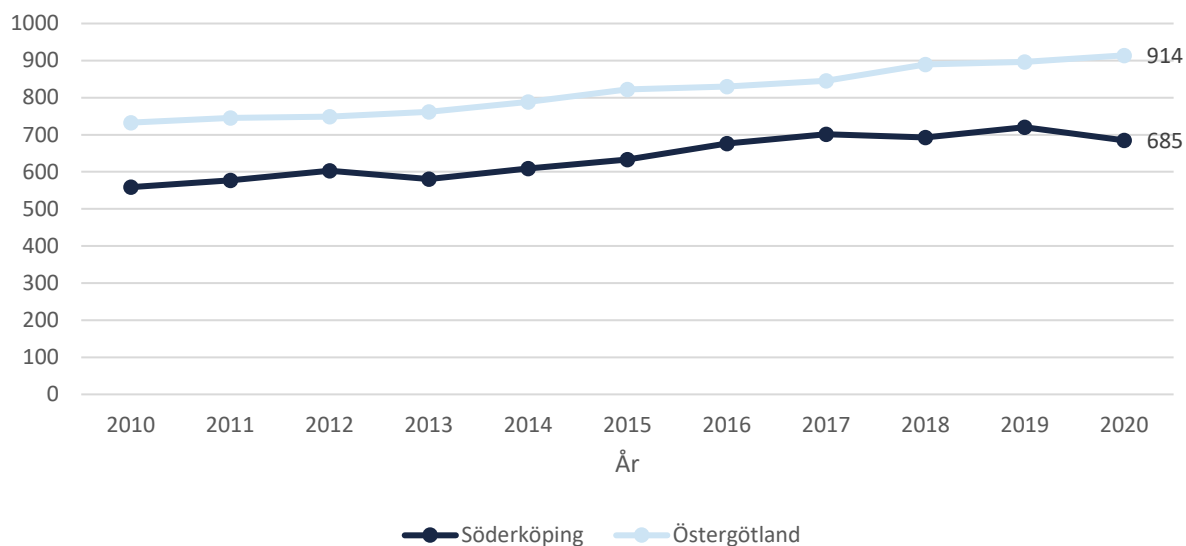
Vinstmarginalen varierar mellan kommunens branscher. Den ligger högt bland mindre branscher såsom fastighetsverksamhet, energiförsörjning och IKT. De lägsta nivåerna återfinns inom handeln.

Diagram 5. Vinstmarginal per bransch 2010 och 2021 **Källa:** SCB

De sysselsattas bidrag till det samlade förädlingsvärdet (mätt som bruttoregionprodukt) uppgick år 2020 till 685 tsek per sysselsatt och 3 100 mnsek totalt. Tillskillnad från länet i sin helhet som har sett en kontinuerlig ökning har Söderköpings BRP per dagbefolkning gått från 676 till 685 sedan 2015.

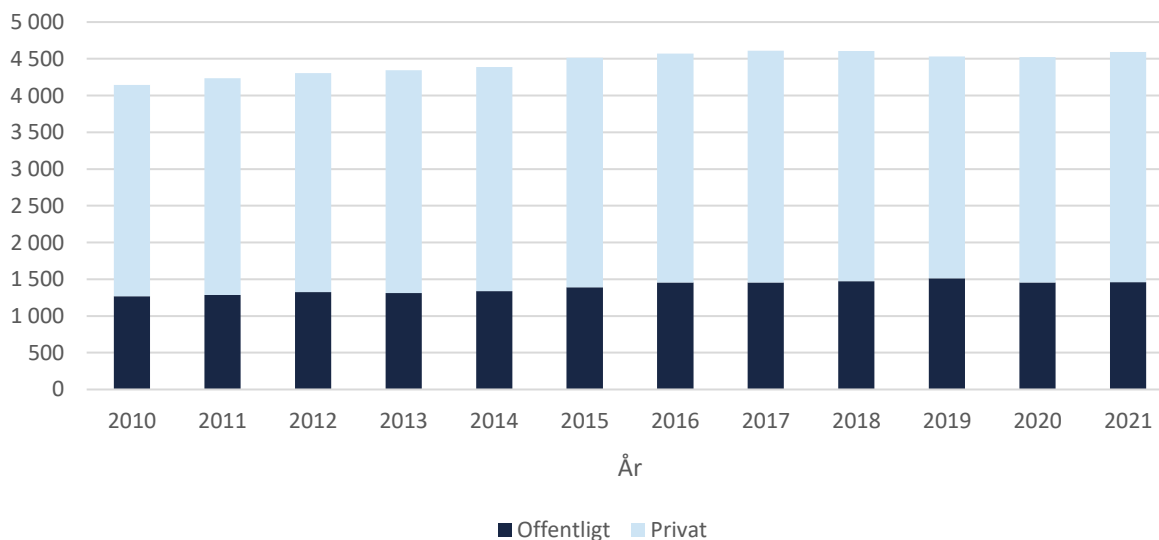
Diagram 6. BRP per dagbefolkning (tkr, löpande priser). **Källa:** SCB.

3. Tema 2. Utveckling i branscher

År 2021 arbetade mer än två tredjedelar (68 procent) av dagbefolkningen inom privat sektor – en minskning med en procentenhet jämfört med år 2010. Detta som en följd av att ökningstakten av sysselsatta har varit högre inom offentlig sektor jämfört med privat (15 procent respektive 9 procent).

Diagram 7. Dagbefolkning fördelat efter sektor. **Källa:** SCB RAMS

De fyra största branschgrupperingarna i Söderköpings kommun är: "vård och omsorg; sociala tjänster", "utbildning", "byggverksamhet" och tillverkningsindustri. Dessa grupper svarar gemensamt för mer än 50 procent av den sysselsatta dagbefolkningen i kommunen. Flest arbetar inom "vård och omsorg; sociala tjänster" – 1 av 5 arbetar inom denna branschgrupp. Branschgrupperna "Information och kommunikation" och "Finans- och

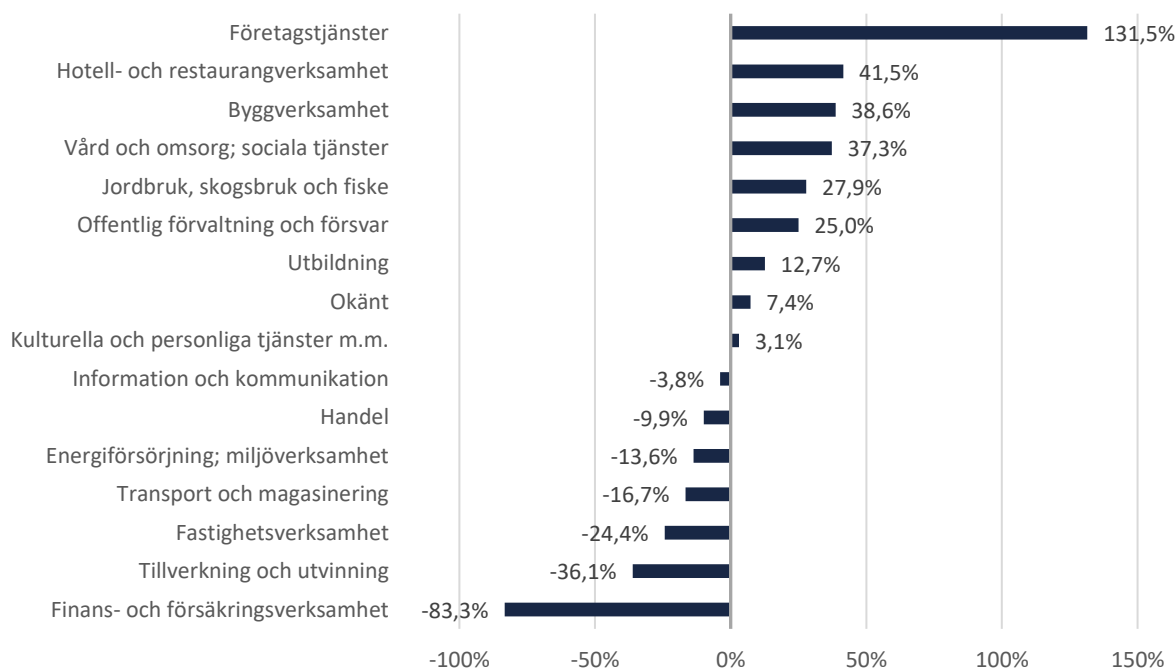
försäkringsverksamhet” är tydligt underrepresenterade i kommunen. För båda dessa grupper är andelen i länet totalt mer än åtta gånger så stor som i Söderköping.

Tabell 2. Sysselsättning per bransch, som andel av dagbefolkning (%). **Källa:** SCB RAMS

Bransch	Söderköping	Östergötlands län
G01 jordbruk, skogsbruk och fiske	5,6%	2,1 %
G02 tillverkning och utvinning	10,3%	13,2 %
G03 energiförsörjning; miljöverksamhet	0,8%	1,1 %
G04 byggverksamhet	11,2%	6,8 %
G05 handel	7,7%	9,4 %
G06 transport och magasinering	2,1%	4,4 %
G07 hotell- och restaurangverksamhet	5,3%	3,3 %
G08 information och kommunikation	0,5%	3,9 %
G09 finans- och försäkringsverksamhet	0,1%	0,9 %
G10 fastighetsverksamhet	1,3%	1,8 %
G11 företagstjänster	6,4%	12,7 %
G12 offentlig förvaltning och försvar	2,7%	6,3 %
G13 utbildning	13,4%	10,5 %
G14 vård och omsorg; sociala tjänster	20,4%	17,4 %
G15 kulturella och personliga tjänster m.m.	4,3%	3,9 %
G99 okänt	7,9%	2,2 %

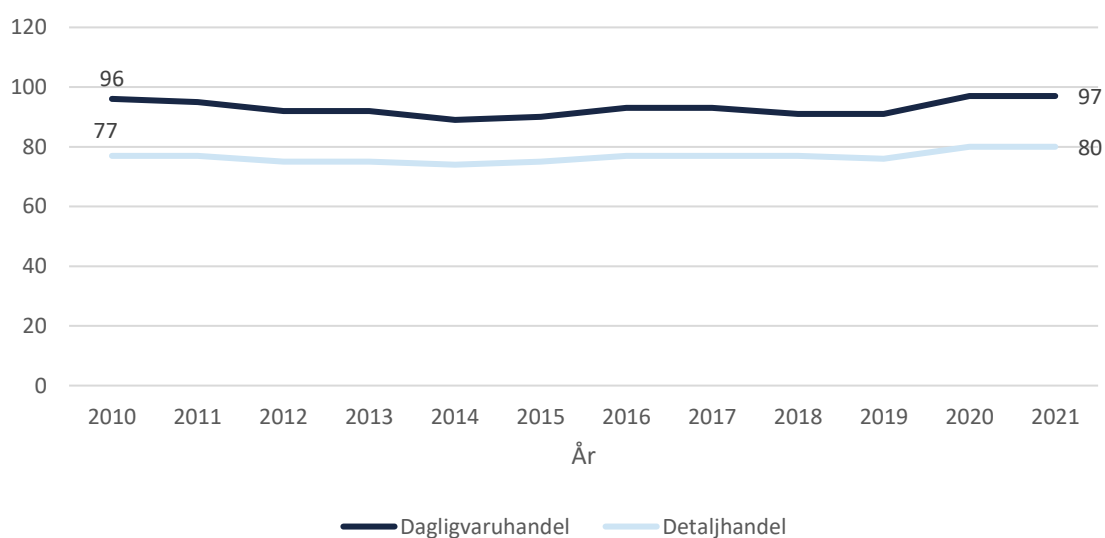
Den snabbaste ökningen av sysselsatta har skett inom branscherna ”Företagstjänster”, ”Hotell- och restaurangverksamhet”, ”byggverksamhet” och ”vård och omsorg; sociala tjänster”. Samtliga av dessa har vuxit med över 30 procent sedan år 2010. Samtidigt har antalet sysselsatta inom ”Finans- och försäkringsverksamhet” minskat med mer än 80 procent.

Diagram 8. Växande och krympande branscher 2010–2022 Källa: SCB

Försäljningsindex för detaljhandel och dagligvaruhandel visar faktisk omsättning dividerat med försäljningsunderlaget i kommunen/länet. Ett värde över 100 indikerar ett inflöde av handel, under 100 indikerar ett utflöde av handel.¹ Kommunens försäljningsindex, både avseende dagligvaru- och detaljhandel, har sedan 2010 konstant legat under 100. År 2021 var försäljningsindex för dagligvaruhandel 97 vilket indikerar ett marginellt större utflöde av handel gentemot inflöde. Skillnaden är större avseende detaljhandel med ett index på 80.

Diagram 9. Handelsindex 2010–2022. Källa: HUI

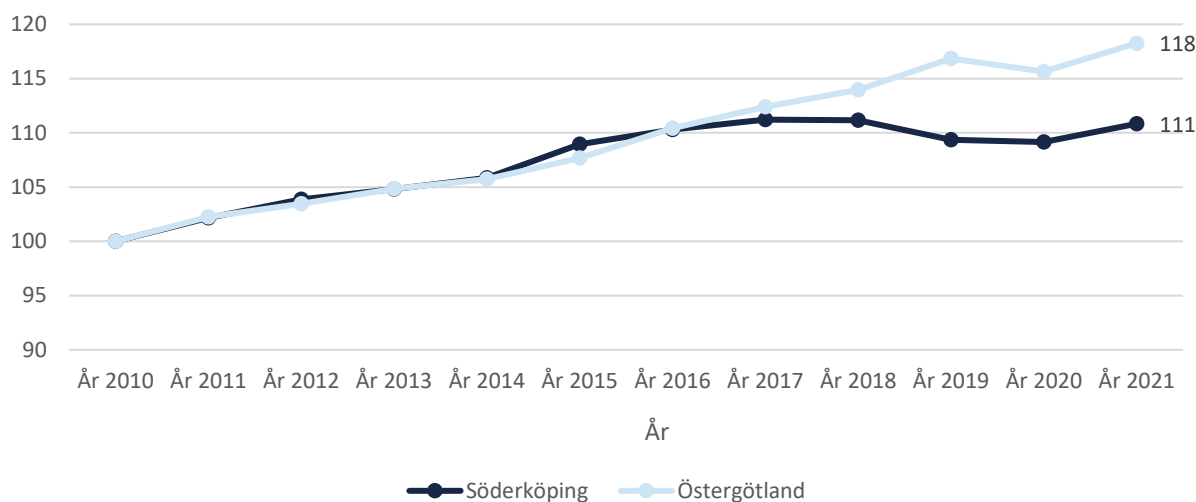

¹ Källa: Handeln i Sverige

4. Tema 3. Arbetsmarknad och sysselsättning

Antalet sysselsatta uppgick år 2021 till 4 594 personer i Söderköpings kommun. Sedan 2010 har den vuxit med 11 procent, vilket är mindre jämfört med länet i sin helhet som har växt med 18 procent. Diagram 8 visar den relativa utvecklingen för Söderköping och länet.

Diagram 10. Utveckling av dagbefolkning 2010–2021 (indexerat; år 2010 = 100). **Källa:** SCB RAMS

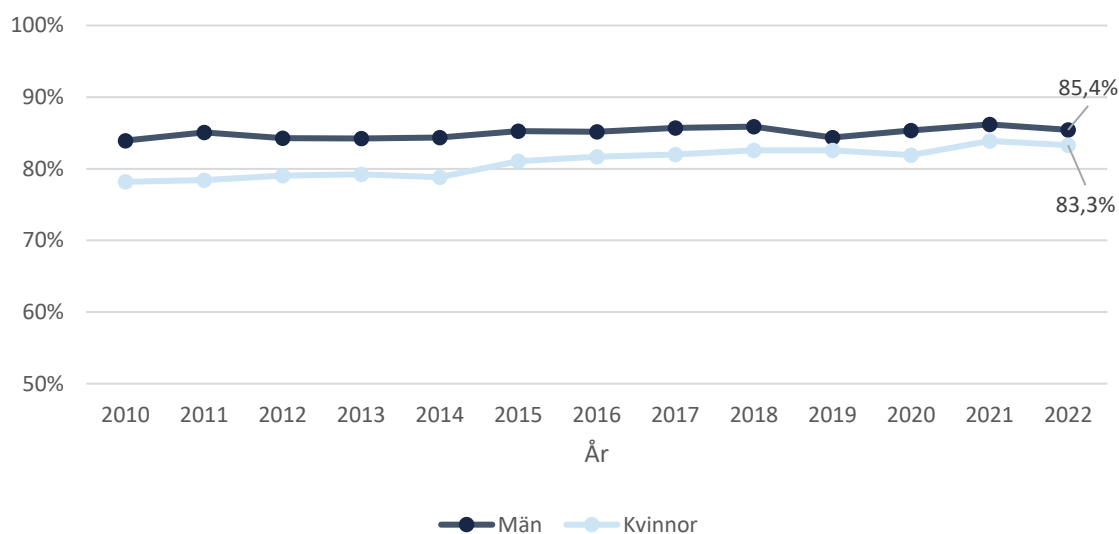
Förvärvsgraden i kommunen – det vill säga andelen av befolkningen i åldern 20–64 år som är förvärvsarbetande uppgick 2022 till 84 procent. Antalet öppet arbetslösa individer uppgick år 2022 till strax över 222 – av dessa var drygt 165 långtidsarbetslösa (öppet arbetslösa i längre än 12 månader)

Tabell 3. Arbetsmarknad och sysselsättning. **Källa:** SCB och Arbetsförmedlingen

Data	Söderköping	Östergötlands län
Förvärvsgrad (2022)	84 %	80 %
Öppen arbetslöshet (kort: årsmedeltal)	222	10 691
Öppen arbetslöshet (lång årsmedeltal)	165	8 052

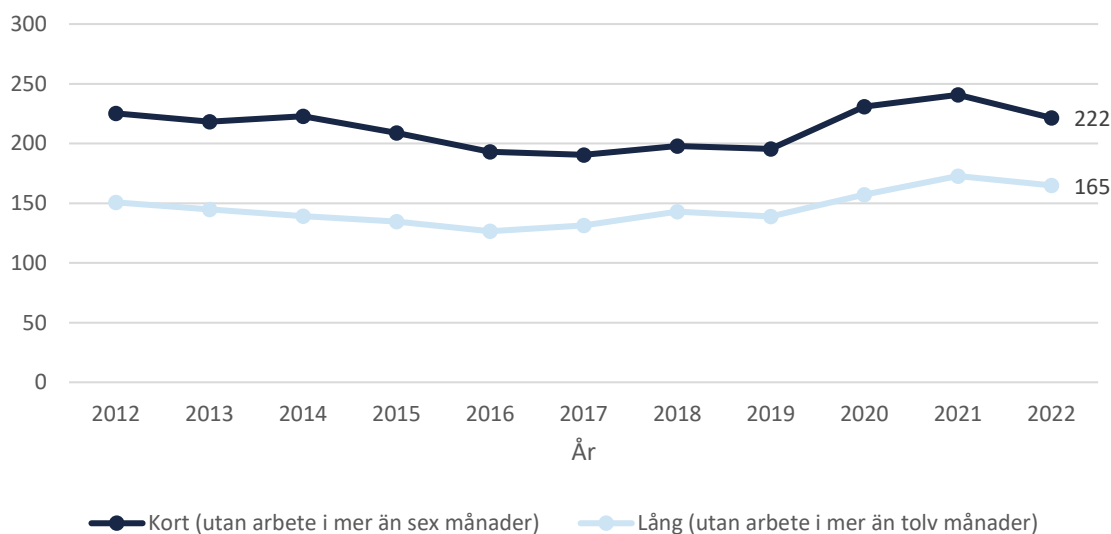
Sedan 2010 har förvärvsgraden ökat med tre procentenheter, samtidigt som skillnaden i förvärvsgrad mellan kvinnor och minskat med fyra procentenheter. Utvecklingen redovisas i diagrammet nedan.

Diagram 11. Utveckling av förvärvsgrad 2010–2022 fördelat efter kön. **Källa:** SCB RAMS

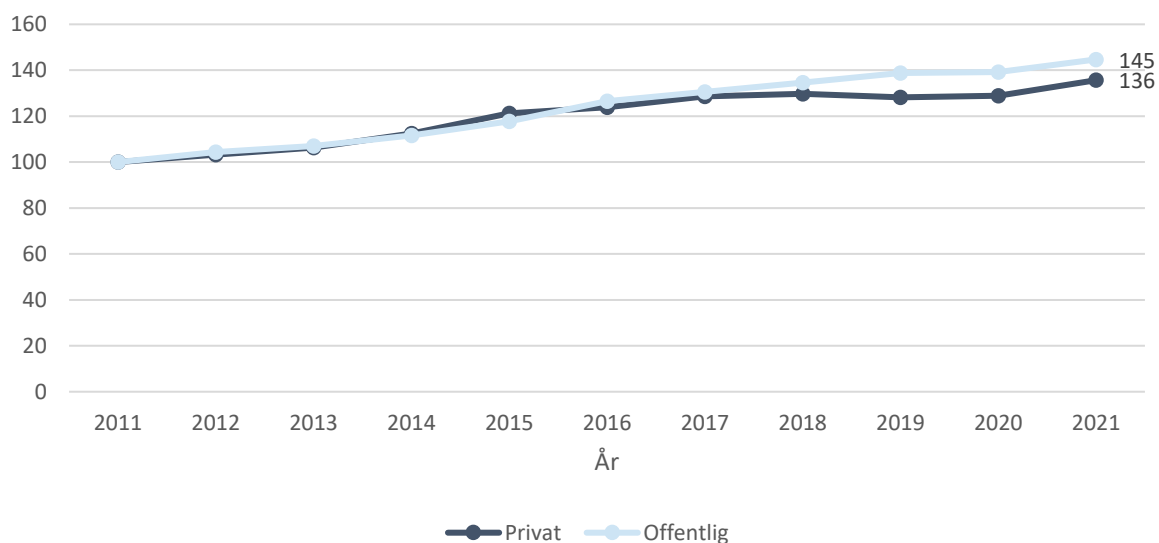
Antalet öppet arbetslösa (mätt som årsmedeltal) var som lägst i Söderköping år 2019. Efter en ökning under år 2020 och 2021 vände trenden nedåt år 2022.

Diagram 12. Öppet arbetslösa 2012–2022. **Källa:** Arbetsförmedlingen

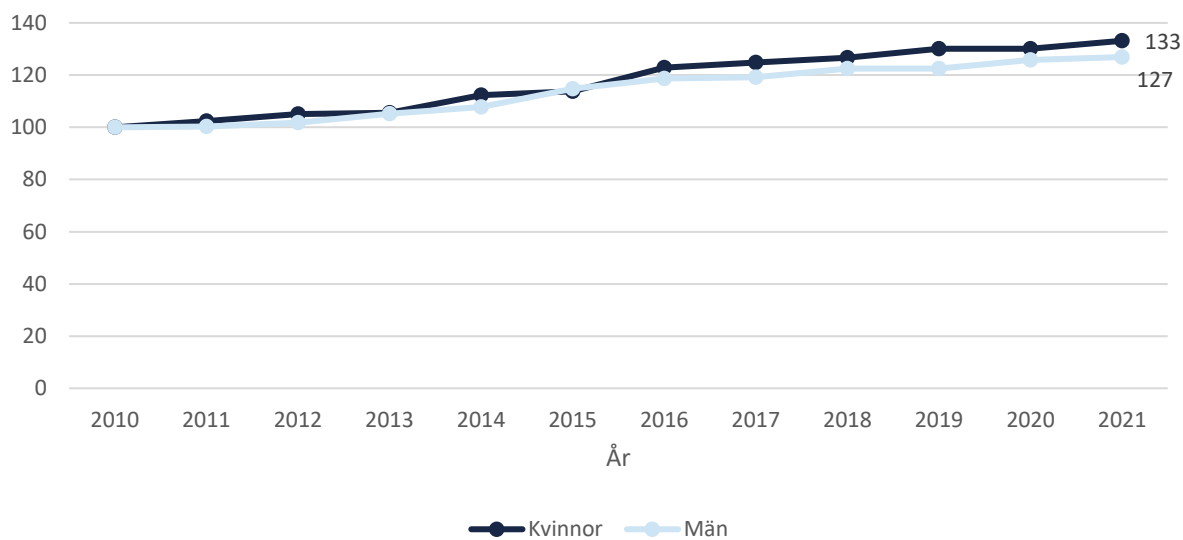
Den samlade lönesumman har stigit med 39 procent sedan 2011. Snabbast ökning har skett inom offentlig sektor (45 procent) jämfört med privat sektor (36 procent). Förhållandena visas i tabell 13 nedan.

Diagram 13. Samlad lönesumma inom offentlig och privat sektor, 2011–2021 (indexerat; år 2011 = 100). **Källa:** SCB

Kvinnor har haft en något starkare utvecklingstakt av lönesumman per dagbefolkning än män från år 2016 och framåt. Samtidigt är det en skillnad mellan de båda grupperna, där män i snitt har 9 procent högre lönesumma än kvinnor (motsvarande skillnad år 2010 var 14 procent).

Diagram 14. Samlad lönesumma fördelat efter män och kvinnor, 2010–2021 indexerat; år 2010 = 100). **Källa:** SCB

5. Tema 4. Företagsklimat

Det görs årligen ett antal olika typer av mätningar kopplat till förutsättningarna för att starta och driva företag. I tabellen nedan har vi samlat utfallet från fyra sådana mätningar, som sammanställs av olika aktörer på en relativt regelbunden basis. Det handlar om:

- Svenskt näringslivs mätningar av företagsklimatet i svenska kommuner, som baseras på enkätundersökning till ett urval av företag.
- Småföretagarnas riksförbunds Småföretagarindex som bygger på bearbetning av offentlig statistik.
- Sveriges kommuner och regioners (SKR) öppna data kring företagsklimat, som är en NKI-mätning som samlas in via en enkät till företag.
- WSP Sveriges årliga mätning Regionernas kamp som baseras på bearbetning av offentlig tillgänglig statistik.

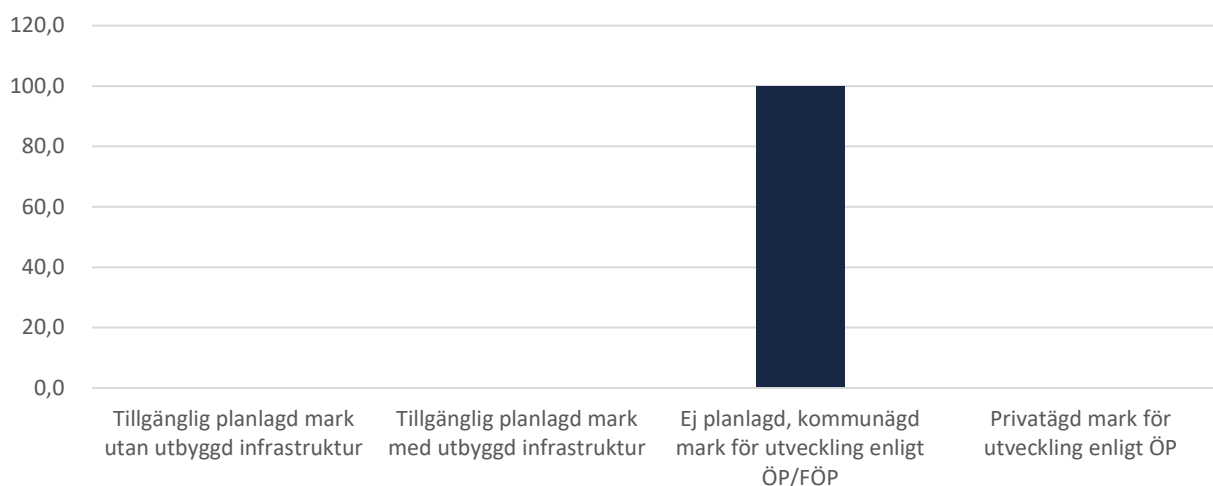
Undersökningarna baseras på olika mätmetoder och belyser olika perspektiv av företagsklimatet. De bör därför jämföras och tolkas med försiktighet. Tabellen nedan ställer samman kommunens utfall i respektive mätning vid det senaste tillfället samt vid föregående mätning i de fall data finns tillgänglig.

Tabell 4. Rankning och förändring i mätningar. **Källa:** Sammanställning av WSP

	Svenskt näringsliv	Småföretagarindex	SKR	Regionernas kamp
Placering / värde	201	50	76,3	129
Förändring från förra mätningen	-7	-1	-3,5	-

Diagrammet nedan visar tillgången av tillgänglig mark för utveckling i länet. Det bygger på en sammanställning av underlag från kommunen.

Diagram 15. Tillgänglig mark (ha). **Källa:** Söderköpings kommun

6. Sammanfattande analys

År 2022 hade Söderköpings kommun 14 834 invånare vilket endast motsvarar 3 procent av länets totala befolkning. Befolkningen i kommunen har ökat med 6 procent sedan år 2010 vilket är en svagare befolkningsökning jämfört med länet totalt på 10 procent.

År 2022 fanns det 1 311 företag i Söderköping. Per hundra invånare i kommunen motsvarar det nio företag, vilket är något högre än genomsnittet i Östergötlands län motsvarande åtta företag per hundra invånare. Vinstmarginalen har sedan 2011 varit högre bland företagen i Söderköping jämfört med länet i sin helhet. Företagandet i kommunen uppvisar därmed ett något positivare resultat jämfört med länet som helhet.

Utvecklingen av sysselsatt dagbefolkning har varit svagare i kommunen jämfört med i länet. Sedan år 2010 har den vuxit med 11 procent i kommunen jämfört med 18 procent i länet. Från mitten av 2010-talet har ökningen av sysselsatt dagbefolkning i kommunen stagnerat. De tre största branscherna i kommunen ”vård och omsorg; sociala tjänster”, ”utbildning” och ”byggverksamhet” är s.k. befolkningsanknutna branscher som är beroende av en lokal efterfrågan. Tillsammans svarar dessa tre branscher 45 procent av alla arbetstillfällen i kommunen. Motsvarande andel i länet är knappt 35 procent. Därmed är det en stor andel av kommunens arbetsmarknad som är starkt beroende av den lokala efterfrågan.

Tillverkningsindustrin som är den fjärde största branschen i kommunen svarar för ca 10 procent av kommunens arbetsmarknad. Men, det är en bransch som gått kraftigt tillbaka i Söderköping under 2010-talet. Mellan år 2010 och 2022 minskade sysselsättningen med 36 procent inom branschen. Det innebär att mer än vart tredje arbetstillfälle inom tillverkningsindustrin har försvunnit i kommunen sedan år 2010.

Den snabbaste ökningen av sysselsatta har skett inom branscherna ”Företagstjänster”, ”Hotell- och restaurangverksamhet”, ”byggverksamhet” och ”vård och omsorg; sociala tjänster”. Samtliga av dessa har vuxit med över 30 procent sedan år 2010.

Bruttoregionprodukt (BRP) är den regionala motsvarigheten till BNP. BRP är värdet av all produktion av varor och tjänster i en region. Kommunens BRP 2020 var 3 100 mnkr, vilket motsvarar 1,55 procent av hela länets BRP.

Sammanfattningsvis framstår Söderköpings kommun som en kommun vars befolkningsutveckling inte är tillräckligt stark för att driva på näringslivsutvecklingen i kommunen. Kommunen är medelstor i ett länsperspektiv men svarar ändå endast för tre procent av länets totala befolkning. Motsvarande andel av värdet på de varor och tjänster som produceras i kommunen uppgår till endast drygt 1,5 procent.